

30 Κεφάλαιο: Υγεία

ΠΑΝΑΓΟΥ ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΠΕ87.02

3.1. Έννοια της υγείας

- **Σύνταγμα:** Η υγεία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου
- **Κοινωνικός στόχος:** Η κατάκτηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας – Συμβάλλουν πολλοί φορείς
- **Υγεία:** έχει την πρώτη θέση στις αξίες του ανθρώπου

3.1. Έννοια της υγείας

Αρχαίοι Έλληνες:

- Θεοποίησαν την Υγεία
- Θεά της υγείας ήταν μία από τις κόρες του Ασκληπιού

Απόλλωνας

```
graph TD; A[Απόλλωνας] --- B[Ασκληπιός  
Θεός της Ιατρικής]; A --- C[Υγεία  
Προστάτιδα της υγείας]; A --- D[Ιασώ]; A --- E[Ακεσώ]; A --- F[Πανάκεια]; D --- G[Μαχάονας]; E --- H[Ποδαλείριος];
```

A genealogical chart showing the children of Apollo. At the top is Apollo (Απόλλωνας) in a red box. Below him is Asclepius (Ασκληπιός, Θεός της Ιατρικής) in a yellow box. To the left of Asclepius is Hygieia (Υγεία, Προστάτιδα της υγείας) in a teal box. To the right of Asclepius are four children in teal boxes: Iaso (Ιασώ), Aceso (Ακεσώ), Panacea (Πανάκεια), and Hygieia. Below Iaso is Machaon (Μαχάονας) in a brown box. Below Aceso is Podalirius (Ποδαλείριος) in a brown box.

Ασκληπιός
Θεός της Ιατρικής

Υγεία
Προστάτιδα της
υγείας

Ιασώ

Ακεσώ

Πανάκεια

Μαχάονας

Ποδαλείριος

3.1. Έννοια της υγείας

Ιπποκράτης (5^{ος} αιώνας)

- Πατέρας της ιατρικής και της υγιεινής
- Ο πρώτος που **μίλησε επιστημονικά** για τα **αίτια** των **λοιμωδών νοσημάτων** (για πολλούς αιώνες ήταν αντικείμενο της Υγιεινής)

Επιστημονικά συγγράμματα:

- «Περὶ Αέρων, Υδάτων, Τόπων» - συνθήκες υγιεινής περιβάλλοντος
- «Περὶ διαίτης, Υγιεινής επιδημιών» - αίτια γένεσης επιδημιών

3.1. Έννοια της υγείας

Σύμφωνα με τον **ορισμό της υγείας** οι άνθρωποι χωρίζονται σε 3 ομάδες:

1. Πραγματικά υγιείς
2. Ασθενείς
3. Εν δυνάμει ασθενείς

- Η Υγιεινή απευθύνεται σε αυτές τις ομάδες

3.1. Έννοια της υγείας

- **Πραγματικά υγιείς:** (θεωρητική έννοια):
δεν έχουν καμία ασθένεια: σωματικές – ψυχικές λειτουργίες σε φυσιολογικά όρια (βάσει ηλικίας, φύλου, κοινωνικού και γεωγραφικού χώρου)
- **Ασθενείς:** αντιληπτή λειτουργική διαταραχή (σωματική ή ψυχική) και καταφυγή σε θεραπευτική ιατρική
- **Εν δυνάμει ασθενείς:** ενδιάμεση κατάσταση φαίνονται υγιείς αλλά βρίσκονται μεταξύ υγείας και ασθένειας. Έχουν βλάβη που δεν γνωρίζουν μέχρι να εκδηλωθούν συμπτώματα και να ζητήσουν βοήθεια

Πραγματικά Υγιείς	Ασθενείς	Εν δυνάμει ασθενείς
Δεν έχουν καμία ασθένεια	Η λειτουργική διαταραχή γίνεται αντιληπτή	Ενδιάμεση κατάσταση
Σωματικές και ψυχικές λειτουργίες εντός φυσιολογικών ορίων	Σωματική ή ψυχική διαταραχή	Φαίνονται υγιείς Μεταξύ υγείας και ασθένειας Έχουν βλάβη χωρίς να το ξέρουν
Καθορίζονται από: Ηλικία Φύλο Κοινωνικό και Γεωγραφικό χώρο	Καταφεύγουν στην θεραπευτική ιατρική για να απαλλαγούν από συμπτώματα	Όταν εκδηλωθεί η ασθένεια θα καταφύγουν στην θεραπευτική ιατρική

3.1. Έννοια της υγείας

Αιτιολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου:

1. Περιβάλλον
2. Ανθρώπινη κοινωνία
3. Τρόπος ζωής
4. Γονότυπος κάθε ανθρώπου

Στόχος Υγιεινής: η μείωση ή η εξάλειψη των αιτιολογικών παραγόντων

3.2. Εχθροί της υγείας

- Γνώση εχθρών οδηγεί σε λήψη μέτρων
- **Σκοπός:** η προστασία της υγείας

- Βελτίωση βιοτικού επιπέδου
- Πρόοδος επιστήμης και τεχνολογίας
- Παραγωγή εμβολίων και αντιβιοτικών

Μείωση
νοσημάτων
παρελθόντος

- Τα **λοιμώδη νοσήματα** – όπως: ευλογιά, πανώλη, διφθερίτιδα, πολιομυελίτιδα – έχουν **εξαλειφθεί**
- **ΑΛΛΑ** εμφανίστηκαν νέα νοσήματα – AIDS, νέες μορφές ηπατίτιδας, αναζωπύρωση φυματίωσης

3.2. Εχθροί της υγείας

Σύγχρονος τρόπος ζωής:

- Απειλή για την υγεία
- Ανάπτυξη νοσημάτων πλούτου ή αφθονίας = νοσήματα πολιτισμού

Νοσήματα πλούτου ή αφθονίας – νοσήματα πολιτισμού:

1. Καρδιαγγειακά νοσήματα
2. Καρκίνος
3. Ατυχήματα
4. Ψυχικές διαταραχές
5. Σακχαρώδης διαβήτης

3 πρώτες
αιτίες
θανάτου

3.2. Εχθροί της υγείας

Παράδοξο:

- Τα σύγχρονα νοσήματα έχουν ανοδική τάση παρόλο που ξοδεύονται πολλά χρήματα για την καταπολέμησή τους

Σημαντικός ρόλος:

- Προαγωγής υγείας
- Αγωγής υγείας
- Ενεργός συμμετοχή των ανθρώπων

3.2. Εχθροί της υγείας

Αιτιολογικοί παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων:

1. Καθιστική ζωή
2. Ατμοσφαιρική ρύπανση
3. Καταναλωτισμός
4. Αλκοολισμός
5. Τοξικομανία
6. Κάπνισμα
7. Άγχος
8. Ανασφάλεια
9. Μοναξιά μεγαλουπόλεων

3.3. Υγιεινή και προληπτική ιατρική

- Προληπτική ιατρική + υγιεινή = **ταυτόσημες έννοιες**
- Ο όρος προληπτική ιατρική είναι **ασυμβίβαστος**:
 - Η ιατρική κάνει μόνο θεραπεία – ίαση
 - Η υγιεινή κάνει πρόληψη

Αγγλοσάξονες:

Σκοποί ιατρικής:

- Πρόληψη, προαγωγή υγείας, θεραπεία, ανακούφιση

3.3. Υγιεινή και προληπτική ιατρική

**Προληπτική
Ιατρική = Υγιεινή**

Πρόληψη

**Θεραπευτική
Ιατρική**

Προαγωγή Υγείας

Θεραπεία

Ανακούφιση ασθενή

3.4. Προστασία της υγείας με έλεγχο λοιμωδών νοσημάτων

Αρχαίοι Έλληνες, Κινέζοι, Ινδοί, Αιγύπτιοι, Εβραίοι:
εφάρμοζαν κανόνες υγιεινής

Προστασία της υγείας με :

Καθαριότητα	Υγιεινή διατροφή
Σωστή πολεοδομία	Ύδρευση
Υγιεινή κατοικία	Αποχέτευση

- Έθεσαν τις βάσεις της Δημόσιας υγιεινής

3.4. Προστασία της υγείας

Μεσαίωνα: ύπαρξη επιδημιών

- Εφαρμογή **καραντίνας:** απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για 40 ημέρες

3.4. Προστασία της υγείας

Σήμερα:

- Αποτελέσματα προόδου επιστήμης:
 1. γνώση αιτιολογίας νοσημάτων
 2. εφαρμογή εμβολιασμών
 3. ενίσχυση άμυνας οργανισμού

Αντιμετώπιση
επιδημιών
σήμερα

Σκοπός: η συλλογική ανοσία πληθυσμού

3.4. Προστασία της υγείας

Προσυμπτωματικός έλεγχος:

- Ατομικό επίπεδο: check up
- Ομαδικό επίπεδο: ανίχνευση – screening
- Σημαντικός ο ρόλος του στην προστασία της υγείας